

Česká republika
Usnesení
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy soudu Josefa Baxy a soudkyň a soudců Michala Bartoně, Lucie Dolanské Bányaiové, Milana Hulmáka, Veroniky Křest'anové, Jiřího Příbáně, Dity Řepkové, Martina Smolka, Jana Svatoně, Pavla Šámala (soudce zpravodaje), Jana Wintra a Daniely Zemanové ve věci návrhu **prezidenta republiky** na rozhodnutí o sporu o rozsah kompetencí vztahujících se k účasti prezidenta republiky na summitech Organizace Severoatlantické smlouvy, za účasti **vlády, ministra zahraničních věcí a Ministerstva zahraničních věcí**, jako účastníků řízení, o návrhu na předběžné opatření, takto:

Vládě, ministru zahraničních věcí a Ministerstvu zahraničních věcí se ukládá:

- aby bezodkladně notifikovali Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO) a organizátorům summitu Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) ve dnech 7. až 8. července 2026 v Ankaře, že součástí oficiální delegace České republiky je též prezident republiky, a zajistili jemu a jeho doprovodu příslušnou akreditaci, a
- aby se zdrželi jednání, jímž by účasti prezidenta republiky a jeho doprovodu na summitu Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) ve dnech 7. až 8. července 2026 v Ankaře bránili či ji ztěžovali.

Odůvodnění:

1. Prezident republiky dne 22. 6. 2026 podal k Ústavnímu soudu návrh na rozhodnutí o sporu o rozsah kompetencí podle čl. 87 odst. 1 písm. k) Ústavy České republiky vztahujících se k účasti prezidenta republiky na summitech Organizace Severoatlantické smlouvy. Prezident republiky v návrhu namítá, že bráněním v účasti prezidenta republiky na summitech Organizace Severoatlantické smlouvy si vláda a další účastníci řízení osobují jeho pravomoc podle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy zastupovat stát navenek. Prezident republiky současně navrhuje nařízení předběžného opatření k zajištění své účasti na summitu Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) ve dnech 7. a 8. července 2026 v Ankaře podle § 63 zákona o Ústavním soudu ve spojení s § 102 a § 76 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu.

2. Předloženým návrhem usiluje prezident republiky o rozhodnutí ve dvou směrech. Prvním je zajištění své účasti na summitu NATO, který se koná ve dnech 7. a 8. července 2026 v Ankaře. Druhým je obecné vyjasnění otázky sporu o rozsah kompetencí vztahujících se k účasti prezidenta republiky na summitech NATO v rámci oficiální delegace České republiky. Co se týká druhé otázky, nevzniká potřeba přijetí okamžitého rozhodnutí Ústavního soudu. Jinak je tomu nicméně v případě první otázky, kdy je zjevné, že vydáním rozhodnutí až po konání summitu by se tento návrh prezidenta vyprázdnil. Ústavní soud proto zvažoval, zda v čase, který je do konání summitu NATO v červenci 2026 k dispozici, přednostně a bezodkladně rozhodovat o věci samé. Usoudil však, že rozhodovat o tak významné, složité a do značné míry mimořádné věci v takové časové tísní není zodpovědné. Proto, aniž by předjímal rozhodnutí o věci samé, rozhodl pouze o návrhu prezidenta republiky na předběžné opatření o jeho účasti na nadcházejícím summitu NATO v Ankaře.

3. Při rozhodování o zatímní úpravě zohlednil, že se blíží uplynutí konce lhůty pro notifikování složení oficiální delegace České republiky organizátorům summitu NATO dne 26. 6. 2026 a že se blíží konání summitu na počátku července tohoto roku. Z veřejně dostupných zdrojů je patrné, že podle dosavadní ustálené a dlouhodobé praxe, která existuje od vstupu České republiky do Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO), vláda nekladla překážky účasti prezidenta republiky na summitech této organizace a zajistila jeho účast. Prezident republiky se zásadně účastnil české delegace na summitech NATO, s výjimkou mimořádného summitu v Bruselu v březnu 2022 a řádného summitu v Madridu v témže roce, kdy pro zdravotní komplikace tehdejšího prezidenta republiky vedl delegaci předseda vlády.

4. To Ústavnímu soudu značí, že podle dosavadní ustálené a dlouhodobé praxe prezident republiky je členem delegace České republiky na summitech NATO. Nejde přitom o praxi *prima facie* neústavní, která by ochrany Ústavního soudu nepožívala. Zároveň vzal Ústavní soud v úvahu, že touto zatímní úpravou poměrů nebude nepřiměřeně zasazeno do ústavního postavení vlády ve smyslu čl. 67 odst. 1 Ústavy.

5. Z těchto důvodů je do doby vydání rozhodnutí ve věci samé namíste zachování dosavadní praxe. Ústavní soud proto podle § 63 zákona o Ústavním soudu přistoupil k přiměřenému použití § 102 odst. 1, 3, § 75c odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu, a protože bylo třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků, nařídil předběžné opatření na základě návrhu prezidenta republiky. Tímto rozhodnutím Ústavní soud nepředjímá konečné rozhodnutí ve věci.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 24. června 2026

Josef Baxa v. r.
předseda Ústavního soudu

Za správnost vyhotovení:
Iveta Dvořáková

**Odlišné stanovisko soudce Jana Wintra a soudkyně Dity Řepkové k usnesení
Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/26 z 24. června 2026**

Podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, uplatňujeme odlišné stanovisko k výroku i k odůvodnění usnesení sp. zn. Pl. ÚS 16/26; hlasovali jsme proti nařízení předběžného opatření. Vedly nás k tomu tyto důvody:

1. Ústavní soud rozhodl o nařízení předběžného opatření podle § 63 zákona o Ústavním soudu a za přiměřeného použití § 102 odst. 1 a 3, § 75c odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu. Z § 102 odst. 1 a § 75c odst. 1 občanského soudního řádu plynou následující podmínky pro nařízení předběžného opatření: osvědčení skutečností, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením, a (1) potřeba zatímně upravit poměry účastníků nebo (2) obava z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí. Máme za to, že v nyní projednávané věci takové podmínky pro rozhodnutí nebyly splněny.

2. Zákon o Ústavním soudu v řízeních ve sporech o rozsah kompetencí podle § 120–125 zákona o Ústavním soudu s předběžnými opatřeními výslovně nepracuje. Výslovně naopak s předběžnými opatřeními pracuje v jiných typech řízení (§ 80 a § 114 zákona o Ústavním soudu). V obou případech jde přitom o zabránění mimořádně závažným následkům – v § 80 jde o „odvrácení hrozící vážné škody nebo újmy, k zabránění hrozícímu násilnému zásahu nebo z jiného závažného veřejného zájmu“ a v § 114 o zabránění náhradnímu výkonu pravomocí za suspendovaného prezidenta republiky, vede-li se o oprávněnost onoho suspendování spor. Ani v řízeních ve sporech o rozsah kompetencí však nařízení předběžného opatření za přiměřeného užití občanského soudního řádu není podle našeho názoru vyloučeno; lze si představit hypotetické spory o rozsah kompetencí, v nichž by byl bez nařízení předběžného opatření účel řízení ve věci samé zcela zmařen.

3. Ústavní soud by ale měl k nařizování předběžných opatření ve sporech o rozsah kompetencí přistupovat jen výjimečně. Zdrženlivost Ústavního soudu při nařizování předběžného opatření v nyní projednávané věci by měla být ještě větší, protože jde o zásah Ústavního soudu do probíhajících politických dějů, aniž je zatím najisto postaveno, jak bude Ústavním soudem vyložena kompetence prezidenta republiky zastupovat stát navenek podle čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy.

4. Domníváme se, že potřeba zatímně upravit poměry účastníků (první podmínka nařízení předběžného opatření) v nynější věci nenastala. I kdyby Ústavní soud nestihl rozhodnout do data konání summitu NATO, a prezident republiky se tak nemohl tohoto konkrétního summitu zúčastnit, nejsme přesvědčeni, že by tvrzené omezení prezidentské kompetence zastupovat stát navenek bylo natolik závažné, aby si ve světle požadavku zdrženlivosti žádalo nařízení předběžného opatření.

5. Je totiž třeba zohlednit, že spor o rozsah kompetencí je sporem o objektivní právo. Jedná se o spor mezi orgány státu, nikoli o spor mezi osobami, které v určitou dobu dané funkce zastávají. Zatímco v řízení o ústavní stížnosti Ústavní soud poskytuje ochranu právům osob, účel řízení o sporu o rozsah kompetencí je odlišný: soud neposkytuje ochranu konkrétní osobě a jejím zájmům, ale závazně vykládá kompetenci státního orgánu. Tedy i pozdní hypotetické vyhovění návrhu ve věci samé (které nijak nepředjímáme) nemaří účel sporu o rozsah kompetencí – tímto účelem je totiž právě vyjasnění rozsahu kompetencí. Také sám prezident republiky ostatně ve svém vyjádření uvedl, že je jeho povinností bránit pravomoci

prezidenta kvůli všem prezidentům a prezidentkám, kteří přijdou po něm.¹ Tuto povahu sporu (tedy že jde o spor o objektivní právo) reflektuje i § 123 zákona o Ústavním soudu, podle kterého v tomto řízení navrhovatel může vzít svůj návrh zpět jen se souhlasem Ústavního soudu. Se zřetelem k uvedenému je třeba posuzovat i závažnost tvrzeného omezení kompetence a potřebnost nařízení předběžného opatření.

6. Nemáme ani za to, že by nenařízením předběžného opatření došlo k ohrožení výkonu budoucího rozhodnutí Ústavního soudu (druhá podmínka nařízení předběžného opatření). Prezident republiky se svým návrhem domáhá primárně výroku, že „státním orgánem příslušným rozhodnout o účasti prezidenta republiky na summitech NATO v rámci oficiální delegace České republiky je prezident republiky“; v případě vyhovujícího nálezu by měl prezident republiky i všichni jeho nástupci zaručenu možnost účastnit se všech budoucích summitů NATO.

7. Konečně máme za to, že argument ochranou dosavadní ustálené a dlouhodobé praxe není nesporný. V budoucnu takový postup může vést k velmi nezdrženlivému nařizování předběžných opatření. To, že je určitý postup dosavadní (dle názoru většiny i ustálenou a dlouhodobou) praxí, ještě neznamená, že jsou naplněny podmínky pro nařízení předběžného opatření, které tuto praxi pro konkrétní případ ochrání a zachová. Jednorázový odklon od dosavadní praxe nemusí dle našeho názoru narušovat jádro kompetencí konkrétního státního orgánu. Tím spíše nelze jednorázový odklon od dosavadní praxe považovat za natolik závažnou okolnost, aby měla vést k nařízení předběžného opatření před rozhodnutím ve věci samé. Fakt, že vláda dosud nekladla překážky účasti prezidenta republiky na summitech NATO, sám o sobě neosvědčuje, že by je nekladla, pokud by s účastí prezidenta republiky nesouhlasila. A ani z tohoto faktu nevyplývá, že o účasti prezidenta republiky vláda v minulosti reálně nerozhodovala.

8. Na rozdíl od většiny pléna se domníváme, že pro nařízení předběžného opatření musí být dány mnohem silnější důvody než blížící se konání summitu. Pro nařízení předběžného opatření musí v konkrétním okamžiku existovat důvody stran toho, jak závažné dopady by mělo pozdní hypotetické vyhovění návrhu.

9. Aniž bychom chtěli jakkoli předjímat rozhodnutí Ústavního soudu ve věci samé, ohledně předběžného opatření jsme dospěli k závěru, že silnější argumenty hovoří proti jeho nařízení než pro jeho nařízení.

Jan Wintr

Dita Řepková

¹ Vyjádření prezidenta republiky z 23. června 2026, dostupné na <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/vyjadreni-prezidenta-republiky-19371>; „Je mou povinností pravomoci prezidenta v plném rozsahu nejen vykonávat, ale i bránit. Ne kvůli sobě. Ale kvůli všem prezidentům a prezidentkám, kteří přijdou po mně. Pokud bych tyto pravomoci nebránil, nesl bych díl odpovědnosti za to, že by se dveře ke dalšímu svěvolnému okeravování pravomocí ústavních činitelů otevřely dokořán. Z toho důvodu jsem podal kompetenční žalobu k Ústavnímu soudu, aby došlo k ujasnění pravomocí prezidenta a vlády při zastupování země navenek, konkrétně na summitu NATO.“